

Gabriela Sitkiewicz

Elementy coachingu w przestrzeni komunikacji akademickiej

Przestrzeń można opisać jako układ odniesień – kulturowych, emocjonalnych i społecznych, wobec wielu problemów natury pedagogicznej. Rozumienie przestrzeni w wymiarze społecznym stanowi podstawę analizy zagadnień związanych z edukacją. Dopiero jednostka zamienia przestrzeń w miejsce i nadaje jej znaczenie¹.

Uwagi wstępne

Kilka faktów – epidemia COVID, wojna w Ukrainie, rosnąca inflacja, dewastacja środowiska naturalnego, śmierć Odry – zdominowało w ostatnim czasie życie społeczne w lokalnym i globalnym wymiarze. Teraźniejszość dzieci i dorastających emocjonalnie młodych osób różni się wyraźnie od tego, czego doświadczyło nieco starsze pokolenie. Natomiast przyszłość maluje przed najmłodszymi niełatwe wyzwania jak chociażby czyhającą katastrofę ekologiczną spowodowaną industrialną działalnością człowieka, brak czystej wody czy też zdrowotne skutki zanieczyszczenia środowiska. Wiele prac naukowych poświęcono gwałtownym zmianom, jakich doświadczamy: eksplozji informacyjnej, rozszerzeniu strefy wolnego handlu, nowoczesnym środkom komunikacji, które ułatwiły szybkie porozumiewanie się ludzi – niezależnie od ich statusu społecznego – znajdujących się w odległych miejscach na świecie, napięciom politycznym i gospodarczym w różnych częściach świata, niebywałemu przyrostowi ludzi na Ziemi w krajach nierozwiniętych, problemowi niepłodności i bezpłodności w krajach wysoko rozwiniętych². Poważne wyzwania, z którymi mierzy się współczesny zmienny świat można by długo wyliczać.

Gwałtowna zmiana stała się nieodłącznym atrybutem życia społecznego. Mówi się nawet, że najbardziej stałą cechą współczesnego życia społecznego jest istnienie gwałtownej zmiany³.

---

¹ M. Kowaluk-Romanek, M. Samujło, T. Sokołowska-Dzioba, *Budowanie relacji w przestrzeni edukacyjnej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2022, s. 13.

² Por. tamże.

³ M.J. Szymański, *Zmiana społeczna a edukacja przyszłości [w:] Edukacja w przestrzeni społecznej – paradygmaty zmian*, red. A. Karpińska, K. Borawska-Kalbarczyk, A. Szwarz, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2021, s. 21.

Wśród dzieci i młodzieży w ostatnich latach daje się zaobserwować eskalacja napięć psychicznych powodowanych zapewne wieloma złożonymi czynnikami, nie można jednak pominąć wpływu gwałtownych zmian na kondycję młodego pokolenia.

W rzeczywistości zmieniającej się dynamicznie pod wpływem zjawisk: politycznych, społecznych i kulturowych, reguł ekonomii wolnego rynku, otwartości na świat, komunikacji elektronicznej, Internetu tworzy się przestrzeń, w której człowiek może odczuwać niepewność bytu, zagubienie, a w samoocenie deficyt takich cech, które mogłyby wyposażać go w siłę do współczesnych warunków życia⁴.

Wypadałoby zakładać, że doświadczanie gwałtownie zmiennego świata ma nie miały wpływ na proces tworzenia obrazu samego siebie.

Współcześnie podkreśla się, że rosnąca dynamika życia społecznego i towarzyszące jej takie zjawiska jak fragmentaryzacja, zmienność, niestałość mają również istotne znaczenie w określaniu – kim jestem?⁵

Krytyczny w kształtowaniu tożsamości jest okres adolescencji, czyli okres – według różnych źródeł – do dwudziestego roku życia. Niezwykle ważne jest podówczas tworzenie optymalnego środowiska dla rozwoju młodego człowieka i stymulowanie go do uczestnictwa w świecie⁶.

Wyzwania dla edukacji w zmiennym świecie

Zadania stawiane dziś przed młodym pokoleniem i edukacją wydają się wyjątkowo trudne: potrzeba dbałości o socjalizację młodych osób i rozwój ich potencjału w nieustannie zmieniającej się rzeczywistości przy jednoczesnym skupieniu się na kształtowaniu kompetencji pożądaných na rynku pracy przyszłości. To niełatwe zadanie winno być realizowane w całym toku kształcenia i wychowania. Dlatego trudno nie zgodzić się z Joanną Juszczyk-Rygałło, która uważa, że współczesna pedagogika powinna wykraczać poza własne ramy i coraz częściej sięgać po narzędzia psychologiczne⁷. Z kolei Kazimierz Czerwiński zauważa, że

Mówiąc o edukacji warto traktować ją najszerzej, a nie ograniczać jej tylko do kształcenia szkolnego czy akademickiego. Za Zbigniewem Kwiecińskim przyjmuję bardzo szerokie rozumienie edukacji, jako kategorii obejmującej wszystkie szczegółowe procesy rozwoju, wychowania, wpływu i oddziaływania na zmianę osobowości, kategorii rozumianej jako „[...] ogół czynności prowadzenia drugiego człowieka i jego własnej aktywności w osiągnięciu pełnych i swoistych dlań możliwości, jak też ogół wpływów i funkcji

---

⁴ K. Wereszczyńska, *Tożsamość i tożsamość obywatelska jako zadanie dla edukacji* [w:] *Edukacja w przestrzeni społecznej...*, s. 219.

⁵ Tamże, s. 225.

⁶ Por. J. Juszczyk-Rygałło, *Płynna tożsamość czy tożsamości wielorakie młodzieży?*, „*Studia Paedagogica Ignatiana*” 2016, t. 19, nr 4, s. 119–137, <https://doi.org/10.12775/SPI.2016.4.007>.

⁷ Por. tamże.

ustanawiających i regulujących osobowość człowieka i jego zachowanie w relacji do innych ludzi i wobec świata”⁸.

W procesie kształcenia trzeba również nieustannie zadawać sobie pytanie, jakie umiejętności będą poszukiwane na rynku pracy w niedalekiej przyszłości.

Konieczne [...] będzie wypracowanie mechanizmów monitorowania coraz bardziej dynamicznie rozwijających form edukacji pozaformalnej oraz procesów nieformalnego uczenia się, które prowadzą do kształtowania umiejętności przydatnych w życiu zawodowym, społecznym i prywatnym⁹.

Badacze, powołując się na Komisję Europejską, zwracają uwagę, na potrzebę kształtowania kompetencji przekrojowych¹⁰.

Spośród pięciu ogólnych kategorii umiejętności przekrojowych ESCO polskie przedsiębiorstwa w największym stopniu zgłaszały zapotrzebowanie na umiejętności w zakresie języka i komunikacji. W badanym okresie średnio jedna umiejętność z tej kategorii pojawiała się w przeciętnej ofercie zatrudnienia. Na 100 internetowych ofert pracy w 93 średnio pojawiała się umiejętność z zakresu stosunku do pracy i wartości w pracy, w 60 – kompetencja związana z procesem myślenia, a w 30 – kompetencja społeczna. Znikomy odsetek ofert zawierał umiejętności z zakresu wykorzystania wiedzy (średnio 5 tego typu kompetencji przypadało na 100 ofert). Wyniki raportu [...] mogą również wskazywać na zasadność położenia większego nacisku w procesie nauczania przedmiotów humanistycznych na kształtowanie kompetencji, takich jak analiza, kreatywność, abstrakcyjne myślenie, przy jednoczesnym zmniejszeniu nasycenia przedmiotów wiedzą¹¹.

Jak konstatuje Robert Pater, zestaw kompetencji przekrojowych jest względnie zamknięty i stały w czasie, podczas gdy zestaw kompetencji zawodowych jest znacznie szerszy i powinien ulegać ewolucji.

---

⁸ K. Czerwiński, *Edukacja w perspektywie inkontrologii. Spotkanie jako kategoria pedagogiczna* [w:] *Edukacja w przestrzeni społecznej...*, s. 189.

⁹ M. Staszewicz, D. Walczak, *Edukacja włączająca w świetle zapisów Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030*, „Edukacja” 2021, nr 1(156), s. 12.

¹⁰ „Umiejętności przekrojowe – cyfrowe; osobiste, społeczne i w zakresie uczenia się; obywatelskie; w zakresie przedsiębiorczości; w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej; w zakresie myślenia krytycznego i kompleksowego rozwiązywania problemów; w zakresie pracy zespołowej; zdolność adaptacji do nowych warunków; przywódcze; związane z wielokulturowością; związane z kreatywnością i innowacyjnością” (cyt. za: M. Staszewicz, D. Walczak, *dz. cyt.*, s. 10) jak również „Kategorie i podkategorie umiejętności przekrojowych są następujące: I. stosunek do pracy i wartości w pracy – wartości i podejście; II. wykorzystanie wiedzy – wymiana informacji i komunikacja, umiejętności liczenia i umiejętności matematyczne, zdrowie, bezpieczeństwo i środowisko pracy; III. umiejętności i kompetencje społeczne – współpraca, przywództwo; IV. język i komunikacja – komunikacja niewerbalna i werbalna, język; V. umiejętności i kompetencje związane z procesem myślenia: uczenie się, myślenie krytyczne, myślenie twórcze i przedsiębiorczość, rozwiązywanie problemów, organizacja pracy własnej” (cyt. za: R. Pater, *Zapotrzebowanie na umiejętności na rynku pracy i w przestrzeni życia społecznego w Polsce*, „Edukacja” 2019, nr 2(149), s. 88).

¹¹ R. Pater, *dz. cyt.*, s. 91.

Najważniejszymi umiejętnościami dla pracodawców są te z zakresu podejścia do pracy (np. organizacji pracy własnej, zaangażowania) oraz komunikacji i współpracy w zespole. Pracodawcy wskazują na największe braki wśród pracowników właśnie w zakresie tych umiejętności. Przedsiębiorcy oczekują od pracowników przede wszystkim tych kompetencji, których nie są w stanie ukształtować poprzez szkolenia firmowe, np. zaangażowania i samodzielności. Wykształcenie tego typu kompetencji wymaga uwzględnienia ich w procesie edukacji od najniższych jego szczebli¹².

Wynika z tego, że dzisiaj jednym z najważniejszych wyzwań stawianych przed edukacją – oprócz nauczania umiejętności zawodowych, których zestaw bywa zmienny – jest wzmacnianie w całym toku kształcenia zaangażowania i samodzielności studentów oraz kompetencji przekrojowych w obszarach wartości i motywacji, komunikacji, umiejętności społecznych, umiejętności związanych z procesem myślenia jak kreatywne myślenie czy twórcze rozwiązywanie problemów oraz organizacja pracy. Zadaniem edukacji jest budowanie oparcia dla postawy, w której student zdecydowanie i systematycznie dąży do realizacji celów, poświęcając temu swój czas i energię. Uczelnie wyższe powinny uczyć jak pracować oraz wspierać rozwój zdolności interpersonalnych studentów, oraz umiejętność pracy w zespole.

Propozycja autorskiego kursu „Elementy coachingu w komunikacji”

Nie da się planować edukacji akademickiej w oderwaniu od specyfiki najbliższego otoczenia studenta (uczelni, instytutu, grupy), które jest środowiskiem istotnym dla jego rozwoju, a w którym student wchodzi w liczne relacje: kulturowe, emocjonalne i społeczne. Uczelnia jest przestrzenią, którą należy rozpatrywać w wymiarze społecznym. Tylko wówczas możliwe jest nadanie jej przez jednostkę znaczenia i budowanie zaangażowania, które prowadzić może do skutecznej socjalizacji i aktywnego rozwoju kompetencji pożądaných na rynku pracy przyszłości. Czując potrzebę stworzenia przedmiotu, który umożliwiłby realizację wyżej wymienionych zadań, napisałam kartę kursu „Elementy coachingu w komunikacji”. Kurs taki dzięki wsparciu i przychylności Dyrekcji Instytutu Neofilologii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie wprowadzony został do planu studiów Filologii Rosyjskiej. Zajęcia przeprowadziłam w 2019 roku dla studentów II roku. Celem kursu było: podniesienie kompetencji społecznych i komunikacyjnych studentów, budowanie dobrej relacji z otoczeniem (rozumienie języka, zachowania i działania), inspirowanie do ciągłego uczenia się, wzrost samoświadomości studenta w różnych rolach. Przedmiot miał przy okazji pełnić rolę godziny wychowawczej, stwarzającej możliwość wymiany myśli oraz dyskusji na palące tematy społeczne. Na spotkaniach przewagę miały aktywizujące metody prowadzenia zajęć¹³. Treści merytoryczne były dobrane w taki sposób, aby jak najefektywniej wspierać rozwój osobisty studenta.

---

¹² Tamże, s. 97.

¹³ Metoda eksponująca i komunikacyjna: inscenizacja, scenki sytuacyjne, podział na role, „burza mózgów”, nagrania filmowe, dyskusje. Metoda podająca: objaśnienia, miniwykład. Metoda praktyczna: projekty, ćwiczenia przygotowane specjalnie do zagadnień teoretycznych, praca z kartami wartości. 20% czasu – metody podające, 80% czasu – doskonalenie umiejętności, doświadczenie, ćwiczenia (praca indywidualna, praca w grupach, dyskusje, gry).

Tabela 1. Wykaz tematów

Wykaz tematów
Elementy dialogu motywującego (z zastosowaniem pytań otwartych, dowartościowania, odzwierciedlenia i podsumowania), skuteczna komunikacja.
Nauczyciel, trener, coach, mentor – kompetencje nauczyciela w różnych rolach.
Wykorzystanie narzędzi coachingowych w nauczaniu języków obcych, cykl Kolba, mapy poznawcze.
Metody pracy w grupie z coachem i indywidualne metody rozwoju.
Elementy gamifikacji i rywalizacji na zajęciach językowych.
Motywatory uczenia się, style uczenia się, metaprogramy.
Model GROW, model Dilts.

Nacisk położony był na podstawy skutecznej komunikacji i dialogu motywującego, pytania otwierające, dowartościowania i podsumowania, proste metody wyznaczania celów i rozwiązywania problemów, podstawy czteroetapowego cyklu uczenia się. Zdobyta wiedza, doświadczenia i umiejętności miały na celu wspierać rozwój osobisty uczestników kursu oraz zwiększać świadomość młodych nauczycieli w obszarze pracy z uczniami i wyposażać ich w nowoczesne narzędzia pracy. Zaliczenie semestru odbywało się na podstawie aktywnego udziału studenta w ćwiczeniach oraz pracy zaliczeniowej w postaci semestralnego projektu grupowego lub indywidualnego. Wśród najważniejszych efektów kształcenia, które obejmowała karta kursu, wymienić należałoby umiejętność współdziałania i pracy w grupie, w przypadku przyjmowania w niej różnych ról. Na pierwszym spotkaniu studenci poznali cel kursu oraz warunki zaliczenia, pozostały czas zajęć organizacyjnych poświęciliśmy na stworzenie zarysu projektów zaliczeniowych. Uczestnicy kursu pracowali w dowolnie dobranych przez siebie grupach lub indywidualnie, próbując uzyskać odpowiedź na pytanie: „Co chciałbym zrobić, gdybym tylko mógł?”. Projekty nie musiały dotyczyć studiów, mogły być związane z dowolnym obszarem zainteresowań. Cel musiał być jednak osiągalny w określonych ramach czasowych i opracowany zgodnie z metodą SMART¹⁴. Struktura każdego kolejnych zajęć była podobna:

Tabela 2. Struktura zajęć

Struktura zajęć	
Rodzaj aktywności	Czas trwania aktywności
Prezentacja przez grupy zaliczeniowe (na forum uczestników kursu) postępów w sprawie projektów semestralnych. Zebranie przez prowadzącego informacji na temat sukcesów na drodze realizacji zadań i wyzwań, z jakimi studenci się borykali.	ok. 10 minut
Ryneczek – czas wymiany umiejętności pomiędzy grupami. Zwykle kilka minut, kiedy uczestnicy kursu mogli poszukiwać zasobów w innych grupach (wiedzy, pomysłów na rozwiązanie problemów lub konkretnych umiejętności (np. „Potrzebujemy pomocy w zaprojektowaniu plakatu. Kto na roku zna program Photoshop?” albo „Czy znacie kogoś, kto...?”).	ok. 5 minut

¹⁴ Metoda **SMART** wspomaga sprawne definiowanie celów. Nazwa metody jest akronimem powstałym z pierwszych liter angielskich przymiotników: **S**pecific (sprecyzowany), **M**asurable (mierzalny), **A**tractive/Achievable (atrakcyjny/osiągalny), **R**ealistic/Relevant (realistyczny), **T**ime-bound (terminowy).

Pytanie przewodnie – pytanie, które prowadzący zadawał uczestnikom kursu w celu wywołania dyskusji i zgromadzenia pomysłów, doświadczeń i historii, którymi studenci chcieli się podzielić. Przykładowo: Jak skutecznie rozmawiać z ludźmi?	5–10 minut
Miniwykład prowadzącego na temat powiązany z pytaniem przewodnim (temat objęty kartą kursu). Przykładowo: wykładowca wprowadzał elementy dialogu motywującego, zadawania pytań otwartych, odzwierciedlania, dowartościowania, podsumowania.	25–30 minut
Ćwiczenia – praktyczne zastosowanie wiedzy poznanej w trakcie miniwykładu. Zwykle dwa-trzy ćwiczenia w parach, grupach lub indywidualnie przygotowanych przez prowadzącego, mających na celu utrwalenie wiedzy i zdobycie umiejętności. Po każdym z ćwiczeń następowało podsumowanie z prowadzącym na forum – zebranie refleksji i odczuć studentów na temat użyteczności i skuteczności konkretnego ćwiczenia/narzędzia.	25–30 minut
Czas dla grup zaliczeniowych na zaplanowanie kolejnych kroków realizacji projektu, omówienie ewentualnych przeszkód i podział zadań.	Pozostały czas

W ramach zrealizowanego kursu studenci stworzyli cztery projekty zaliczeniowe:

- Projekt **sUPERECO** – plakat, film oraz otwarta prelekcja dla studentów Instytutu Neofilologii na temat ochrony środowiska i wpływu jednostki na zmiany klimatyczne.
- Projekt **Ławka** – inicjatywa mająca na celu wyposażenie Instytutu Neofilologii w dodatkowe miejsca do siedzenia w korytarzach. Projekt zakończył się sukcesem, w korytarzach budynku zamontowane zostały składane krzesła.
- Gra multimedialna – inicjatywa przygotowana w celu lepszego poznania kolegów z roku.
- Gra terenowa – projekt przygotowany przez studentów z myślą o polepszeniu relacji z kolegami na roku.

Na zakończenie ostatnich zajęć, które miały charakter podsumowujący, przeprowadziłam anonimową ankietę ewaluacyjną. Ankieta składała się z sześciu pytań otwartych, dotyczących stopnia zadowolenia studentów z kursu, przydatności omawianych treści i metod prowadzenia zajęć. Celem ankiety było sprawdzenie, w jakim stopniu zaproponowane treści były dla studentów wartościowe i czego kursanci dzięki nim się nauczyli. Wyniki ankiety okazały się szczególnie ważne z perspektywy kontynuacji przedmiotu i ulepszenia karty kursu.

Studenci zostali poproszeni o zaznaczenie na pięciostopniowej skali, w jakim stopniu odbyty kurs spełnił ich oczekiwania.

Tabela 3. Badanie satysfakcji studentów

W jakim stopniu odbyty kurs spełnił oczekiwania studentów				
5 (bardzo dobrze)	4 (dobrze)	3 (średnio)	2 (wystarczająco)	1 (niewystarczająco)
75%	17%	0%	0%	8%

Jedna osoba, która zaznaczyła odpowiedź „niewystarczająco” wyjaśniła, że napotkała wiele kłopotów podczas wykonywania powierzonych zadań i nie znalazła zastosowania dla poznanych technik. Pozostali uczestnicy (92%) zwracali uwagę na poszczególne obszary kompetencji i umiejętności, które wzmocnili dzięki zajęciom.

Tabela 4. Umiejętności nabyte przez studentów w czasie trwania kursu

Czego się nauczyłem			
wartości i motywacja	wymiana informacji i komunikacja	organizacja pracy i współpraca	kompetencje związane z procesem myślenia
<ul style="list-style-type: none"> – uświadomienie sobie wartości, którymi podświadomie się kierujemy – wzmocnienie zaangażowania i postawy czynnej – sposoby wzmocnienia bądź poszukiwania motywacji – bardziej uważne spojrzenie na potrzeby innych – ćwiczenia i projekty pozwalały lepiej poznać grupę i zintegrować się – zwiększenie samoświadomości 	<ul style="list-style-type: none"> – szybkie wyszukiwanie informacji – wymiana informacji – organizacja projektów grupowych z podziałem na role – poznanie metod rozwiązywania konfliktów – nauka sztuki kompromisu – nauka dobrej komunikacji w grupie – szacunek dla innych – umiejętność słuchania opinii innych 	<ul style="list-style-type: none"> – podział zadań w grupie – umiejętność rozkładania problemów/przeszkód na części pierwsze – umiejętność świadomego stawiania celów i planowanie ich realizacji – planowanie w bardziej efektywny sposób – odkrywanie swoich mocnych stron 	<ul style="list-style-type: none"> – umiejętność przełamywania schematów i barier – umiejętność analitycznego myślenia – umiejętność radzenia sobie w trudnych sytuacjach – umiejętność kreatywnego myślenia – umiejętność kreatywnego podejścia do zadań – umiejętność spojrzenia na proste rzeczy z innej strony, spojrzenie z innej perspektywy – przełamywanie stref komfortu

*Odpowiedzi studentów (podkategorie) zostały sklasyfikowane i umiejscowione w czterech kategoriach. Niektóre podkategorie odpowiadały więcej niż jednej grupie.

Studenci podkreślali, że

[...] ciekawie było przeanalizować swoje cele i zastanowić się, co konkretnie robimy i jak się przykładamy do ich realizacji¹⁵.

Wnioski

Zaproponowany kurs jest próbą potraktowania przestrzeni edukacyjnej jako przestrzeni społecznej, w której jednostka jest stymulowana do współuczestnictwa w świecie i której może ona nadać określony sens. Takie rozumienie przestrzeni akademickiej może wspomagać wyposażanie studenta w umiejętności ułatwiające sprawne funkcjonowanie i uczestniczenie w świecie, którego najbardziej stałą cechą jest gwałtowna zmiana. Edukacja w całym toku kształcenia i wychowania powinna proponować działania wykraczające poza utarte schematy i sięgać po narzędzia psychologiczne, umożliwiające wzmocnianie zaangażowania jednostki, samodzielności oraz kompetencji przekrojowych przydatnych w życiu i pożądanym na rynku pracy.

Literatura

Czerwiński K., *Edukacja w perspektywie inkontrologii. Spotkanie jako kategoria pedagogiczna* [w:] *Edukacja w przestrzeni społecznej – paradygmaty zmian*, red. A. Karpińska, K. Bo-

¹⁵ Cytat pochodzi z anonimowej ankiety ewaluacyjnej.

rawska-Kalbarczyk, A. Szwarz, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2021, s. 189–204.

Juszczyk-Rygałło J., *Płynna tożsamość czy tożsamości wielorakie młodzieży?*, „Studia Paedagogica Ignatiana” 2016, t. 19, nr 4, s. 119–137, <https://doi.org/10.12775/SPI.2016.4.007>

Kowaluk-Romanek M., Samujło M., Sokołowska-Dzioba T., *Budowanie relacji w przestrzeni edukacyjnej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2022.

Kwieciński Z., *Socjopatologia edukacji*, Mazurska Wszechnica Nauczycielska, Olecko 1995.

Pater R., *Zapotrzebowanie na umiejętności na rynku pracy i w przestrzeni życia społecznego w Polsce*, „Edukacja” 2019, nr 2(149), s. 85–100.

Staszewicz M., Walczak D., *Edukacja włączająca w świetle zapisów Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030*, „Edukacja” 2021, nr 1(156), s. 7–20.

Szymański M.J., *Zmiana społeczna a edukacja przyszłości* [w:] *Edukacja w przestrzeni społecznej – paradygmaty zmian*, red. A. Karpińska, K. Borawska-Kalbarczyk, A. Szwarz, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2021, s. 21–35.

Wereszczyńska K., *Tożsamość i tożsamość obywatelska jako zadanie dla edukacji* [w:] *Edukacja w przestrzeni społecznej – paradygmaty zmian*, red. A. Karpińska, K. Borawska-Kalbarczyk, A. Szwarz, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2021, s. 219–240.

Elementy coachingu w przestrzeni komunikacji akademickiej

Streszczenie

Niniejszy artykuł jest próbą zaprezentowania autorskiego kursu mającego na celu wspomaganie rozwoju osobistego studenta oraz kształtowania kompetencji pożądaných na rynku pracy przyszłości. W części pierwszej omówiono wyzwania stawiane przed edukacją w rzeczywistości zmieniającej się dynamicznie pod wpływem wielu złożonych zjawisk (politycznych, społecznych, kulturowych, reguł ekonomii) oraz kluczowe umiejętności przekrojowe umożliwiające współuczestniczenie w świecie, którego stałą cechą jest gwałtowna zmiana. W części drugiej szczegółowo omówiono propozycję kursu stanowiącego próbę potraktowania przestrzeni edukacyjnej jako przestrzeni społecznej, w której jednostka stymulowana jest do podejmowania działania.

Słowa kluczowe: przestrzeń edukacyjna, elementy coachingu w edukacji, coaching, edukacja, socjalizacja, kompetencje przekrojowe, kompetencje społeczne

Elements of coaching in the space of university communication

Abstract

This article is an attempt to present the author's course aimed at supporting the student's personal development and the formation of competences desirable for the labour market of the future. The first part discusses the challenges posed to education in a reality changing dynamically under the influence of many complex phenomena (political, social, cultural, economic) and the key transversal skills enabling participation in a world whose constant feature is rapid change. The second part discusses in detail a course proposal that attempts to treat the educational space as a social space in which the individual is stimulated to take action.

Key words: educational space, coaching elements in education, coaching, education, socialisation, transversal competences, social competences

Элементы коучинга в пространстве университетской коммуникации

Резюме

Данная статья является попыткой представить авторский курс, направленный на поддержку личностного развития студента и формирование компетенций желательных для рынка труда будущего. В первой части обсуждаются задачи, стоящие перед образованием в динамично меняющейся под влиянием многих сложных факторов (политических, социальных, культурных, экономических правил) действительности, а также ключевые сквозные навыки, позволяющие участвовать в жизни мира, постоянной чертой которого являются быстрые трансформации. Во второй части подробно рассматривается предлагаемый курс, который является попыткой рассмотреть образовательное пространство как социальное пространство, в котором личность побуждается к действию.

Ключевые слова: образовательное пространство, элементы коучинга в образовании, коучинг, образование, социализация, сквозные компетенции, социальные компетенции

Gabriela Sitkiewicz, dr
ORCID: 0000-0002-5309-7833
Instytut Neofilologii
Uniwersytet Pedagogiczny
im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
e-mail: gabriela.sitkiewicz@up.krakow.pl

Gabriela Sitkiewicz, PhD
Institute of Modern Languages
Pedagogical University of Cracow